

Regio Midden-Holland

Programmabegroting 2020 - 2023

Regio Midden-Holland

Vastgesteld
Algemeen Bestuur 3 juli 2019

Versienummer: 1.0
Datum: 10 april 2019

<h1>Regio Midden-Holland</h1>	
Productnummer	
Omschrijving	Programmabegroting 2020 - 2023
Status	Vastgesteld door het Algemeen Bestuur op 3 juli 2019
Datum	10 april 2019
Opdrachtgever	Algemeen Bestuur
Opgesteld door	M. de Heide

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Leeswijzer	7
2	Begroting in één oogopslag	8
2.1	Uitgangspunten	8
2.2	Programmabegroting 2020 - 2023.....	8
2.3	Overzicht van baten en lasten 2020 - 2023	9
2.4	Toelichting overzicht van baten en lasten 2020 - 2023	10
2.5	Incidentele baten en lasten	11
2.6	Financiële positie Regio Midden-Holland.....	11
2.6.1	Inleiding	11
2.6.2	Vermogensontwikkeling 2019 - 2023	11
2.6.3	Geprognosticeerde meerjaren-balans en het EMU-saldo	12
2.6.4	Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen.....	14
2.6.5	Financiering	15
2.6.6	Begrotingsgrondslagen	15
2.6.7	Reserves	15
2.6.8	Investerings 2020 – 2023	16
3	Programmaplan.....	17
3.1	Strategische Agenda Midden-Holland	17
3.1.1	Programma Economie, Onderwijs, Arbeidsmarkt	18
3.1.2	Programma Verkeer en Vervoer	19
3.1.3	Programma Ruimte en Wonen	22
3.1.4	Programma Duurzaamheid	23
3.1.5	Programma Sociaal Domein.....	26
3.1.6	Cultuur	29
3.1.7	Bestuurlijke Tafel Vrijetijd, Water en Groen (AGW).....	30
3.2	Wat gaat het voor Regio Midden-Holland in totaal kosten?	32
4	Paragrafen	33
4.1	Lokale heffingen	33
4.2	Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	33
4.3	Onderhoud kapitaalgoederen.....	36
4.4	Financiering.....	37
4.5	Bedrijfsvoering.....	38

4.6	Verbonden partijen	38
4.7	Grondbeleid.....	39
5	Vaststelling Begroting van Baten en Lasten 2020 – 2023.....	40
Bijlagen	.....	41
	Bijlage 1: Inwonersbijdrage.....	42
	Bijlage 2: Overzicht taakvelden.....	43

1 Inleiding

De samenwerking in de Regio Midden-Holland wordt als netwerk vormgegeven vanuit de vijf Midden-Holland gemeenten. Op vijf inhoudelijke programma's wordt uitvoering gegeven aan een strategische agenda. Hierin geven we de uitgangspunten waarmee we de regio op de kaart willen zetten. Aan de hand van de strategische agenda zetten we de lobby in voor deze onderwerpen. Voor onze netwerksamenwerking hadden de gemeenteraadsverkiezingen een aanzienlijke wisseling van samenstelling van meeste bestuurlijke overleggen tot gevolg. Een soepele en warme overdracht van de regionale dossiers heeft plaatsgevonden in de diverse bestuurlijke overleggen. Ten tijde van het opstellen van voorliggende begroting worden de regionale ambities voor de komende bestuursperiode nog uitgewerkt aan de vijf bestuurlijke tafels. Voor deze begroting wordt op hoofdlijnen aangegeven wat we willen bereiken en wat we ervoor gaan doen. We werken samen aan de vijf programma's:

1. Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt
2. Verkeer en Vervoer
3. Ruimte en Wonen
4. Duurzaamheid
5. Sociaal Domein

Lobby en belangenbehartiging van de regio zijn een belangrijk onderdeel van de netwerksamenwerking. Dit gebeurt onder andere vanuit de 5 bestuurlijke overleggen, die werken aan de uitvoering van hun programma. Het Regionaal Platform functioneert daarnaast als inhoudelijk strategisch overleg waar de inhoud van de 5 programma's samenkomt, onderlinge afstemming tussen programma's plaatsvindt en de lobby strategie van de regio wordt afgestemd. Belangenbehartiging vindt plaats vanuit ons netwerk tijdens diverse bovenregionale en provinciale overleggen. De belangenbehartiging komt ook terug in reacties op visies en plannen van andere overheden zoals Provincie Zuid-Holland en Metropoolregio Rotterdam-Den Haag (MRDH).

Naast deze programma's is aan de gemeenschappelijke regeling de taak Cultuur toegevoegd, het betreft de stimulering culturele regionale samenwerking.

Vanuit de regio wordt tevens het convenant Alphen-Gouda-Woerden gefaciliteerd. Dit betreft de Bestuurlijke Tafel Vrijetijd, Water en Groen.

Deze begroting beschrijft wat we op deze terreinen willen bereiken, wat we ervoor gaan doen en hoeveel het gaat kosten. Aan ieder programma is een operationeel werkbudget toegekend, dat onder andere kan worden besteed aan lobbyactiviteiten, bijeenkomsten en inhuur van expertise.

We werken samen vanuit de inhoud en pakken die dingen op die we samen beter kunnen doen in een verband waarin we elkaar goed kunnen vinden. We werken per project samen met partners in de samenleving, bedrijfsleven en meerdere gemeenten op het daarvoor passende schaalniveau. Projectvoorstellen worden in regionale overleggen voorbereid voor besluiten in de P&C-cyclus van de individuele gemeenten. Beslissingen (over deelname, inzet van mensen en middelen) worden genomen door de individuele gemeenten.

In financieel opzicht is de structuur van de Regio Midden-Holland eenvoudig. De medewerkers van de regio zijn in dienst bij de gemeenten. De ondersteunende diensten op het gebied van financiën en ICT worden geleverd door de Omgevingsdienst Midden-Holland op basis van een dienstverleningsovereenkomst. De regio voert daarnaast een aantal subsidieregelingen uit.

De inwonerbijdrage vormt de belangrijkste grondslag voor de activiteiten van de Regio Midden-Holland. Er is voor 2020 geen inflatiestijging toegepast. De bijdrage per inwoner is niet geïndexeerd en blijft € 1,76.

De programmabegroting 2020 is meerjarig in evenwicht.

1.1 Leeswijzer

In Hoofdstuk 2 wordt de Programmabegroting 2019 van Regio Midden-Holland op hoofdlijnen beschreven. Voor Regio Midden-Holland wordt een prognose gegeven. Daarnaast bevat dit hoofdstuk een resultaat- en vermogensbeschouwing. Hoofdstuk 3 bevat het programmaplan van de regio. In hoofdstuk 4 volgen alle verplichte paragrafen. Omdat Regio Midden-Holland een Gemeenschappelijke Regeling is, zijn niet alle paragrafen van toepassing. Daar waar dat aan de orde is, is dat in de paragraaf vermeld.

De vaststelling van deze programmabegroting is opgenomen in hoofdstuk 5. Aan het eind van het document zijn enkele bijlagen opgenomen.

2 Begroting in één oogopslag

Onderstaande begroting ligt het verlengde van de programmabegroting 2019 en op de ontwikkelingen die werden voorzien voor het jaar 2019 en verder. Op totaalniveau zijn de budgetten voor de begrotingsjaren 2020 tot en met 2023 geprognosticeerd.

2.1 Uitgangspunten

In deze begroting zijn de budgetten opgenomen voor de vijf programma's, een beperkte ureninzet van een ambtelijk regiosecretaris, een bijdrage aan het convenant Gouda, Alphen en Woerden, kosten voor diverse dienstverlening op het gebied van financiële administratie, accountant en ICT en een werkbudget voor algemene kosten op het gebied van communicatie, vergaderingen, voorlichting en bijeenkomsten. Er is voor 2020 geen inflatiestijging toegepast. Ten aanzien van de vrijval van reserves is in 2020 de grootst mogelijke voorzichtigheid betracht. Overeenkomstig het harmonisatiebesluit wordt uitgegaan van de aantallen inwoners per 1 januari 2018. In de meerjarenraming wordt uitgegaan van een gelijkblijvend inwonertal.

2.2 Programmabegroting 2020 - 2023

De begroting van baten en lasten over de jaren 2020 tot en met 2023 luidt als volgt:

Omschrijving	Jaarrekening 2018 (prognose)	Programma-begroting 2019	Programma-begroting 2020	Programma-begroting 2021	Programma-begroting 2022	Programma-begroting 2023
Baten						
Contractuele bijdrage gemeenten	-398.292	-402.500	-407.884	-407.884	-407.884	-407.884
Overige bijdragen	-30.882	-22.500	-22.500	-22.500	-22.500	-22.500
Projectbaten	-443.400	-450.551	-495.854	-495.854	-495.854	-495.854
Totaal Baten	-872.574	-875.551	-926.238	-926.238	-926.238	-926.238
Lasten						
Personeelskosten	7.119	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Apparaatskosten	45.457	63.253	65.992	71.437	71.437	71.437
Directe productkosten	222.434	273.675	276.620	271.175	271.175	271.175
Doorberekende kosten	43.570	78.072	77.772	77.772	77.772	77.772
Projectlasten	443.400	450.551	495.854	495.854	495.854	495.854
Totaal lasten	761.980	875.551	926.238	926.238	926.238	926.238
Geraamde totaal saldo baten en lasten	-110.594	0	0	0	0	0
Onttrekking reserve	-73.241	0	0	0	0	0
Toevoeging reserve		0	0	0	0	0
Geraamde resultaat	-183.835	0	0	0	0	0

bedragen x € 1,-

De groei van het aantal inwoners in de gemeenten die deelnemen aan de gemeenschappelijke regeling Regio Midden-Holland heeft een stijging van de contractuele bijdrage gemeenten tot gevolg. De overige bijdragen 2019 – 2023 hebben in zijn geheel betrekking op de projectmatige bijdragen ter dekking van secretariskosten Slappe Bodem.

Voor 2020 zijn de contractuele bijdrage gemeenten en projectbijdragen verkeersveiligheid en Slappe Bodem begroot.

De toename van projectbaten en lasten 2020 ten opzichte van 2019 heeft betrekking op een verwachte hogere bijdrage voor het project Slappe Bodem.

2.3 Overzicht van baten en lasten 2020 - 2023

Conform titel 2.4 van het besluit begroting en verantwoording (BBV) provincies en gemeenten dient bovenstaande begroting uitgesplitst te worden per programmaonderdeel zoals omschreven staat in artikel 8 van het BBV. In onderstaand overzicht is een uitsplitsing weergegeven van programmaonderdeel:

1. Regio Midden-Holland algemeen
2. Overhead
3. Financieringsfunctie
4. Vennootschapsbelasting
5. Mutatie reserves

Overzicht van baten en lasten bedragen x € 1,-	Jaarrekening 2018 (prognose)			Begroting 2019			Begroting 2020		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Baten en lasten									
Regio Midden-Holland algemeen	700.645	-872.574	-171.929	781.479	-875.551	-94.072	832.466	-926.238	-93.772
Overhead	61.219	-	61.219	93.872	-	93.872	93.572	-	93.572
Financieringsfunctie	116	-	116	200	-	200	200	-	200
Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal baten en lasten	761.980	-872.574	-110.594	875.551	-875.551	-	926.238	-926.238	-0
Mutatie reserves									
Mutatie reserves	-	-73.241	-73.241	-	-	-	-	-	-
Totaal mutaties reserves	-	-73.241	-73.241	-	-	-	-	-	-
Resultaat	761.980	-945.815	-183.835	875.551	-875.551	-	926.238	-926.238	-0

Overzicht van baten en lasten bedragen x € 1,-	Begroting 2021			Begroting 2022			Begroting 2023		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Baten en lasten									
Regio Midden-Holland algemeen	832.466	-926.238	-93.772	832.466	-926.238	-93.772	832.466	-926.238	-93.772
Overhead	93.572	-	93.572	93.572	-	93.572	93.572	-	93.572
Financieringsfunctie	200	-	200	200	-	200	200	-	200
Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal baten en lasten	926.238	-926.238	-0	926.238	-926.238	-0	926.238	-926.238	-0
Mutatie reserves									
Mutatie reserves	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal mutaties reserves	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Resultaat	926.238	-926.238	-0	926.238	-926.238	-0	926.238	-926.238	-0

2.4 Toelichting overzicht van baten en lasten 2020 - 2023

Contractuele bijdrage gemeenten

De inwonerbijdrage bedraagt € 1,76 per inwoner. In bijlage 1 is de bijdrage per aangesloten gemeente gespecificeerd.

Projectbaten

De projectbaten hebben betrekking op projecten waarvoor specifieke (interne dan wel externe) financiering is verkregen. De projectbaten dienen als financiering voor de projectlasten Slappe Bodem, verkeersveiligheid regionaal, lokaal en speedprofiel.

Personeelskosten

De personeelskosten hebben betrekking op een beperkte ureninzet van een ambtelijk regiosecretaris. Het algemeen bestuur heeft per 4 juli 2018 een regio secretaris benoemd die voor een arbeidsomvang van 22 uur werkzaamheden voor Regio Midden-Holland uitvoert. Van deze arbeidsomvang wordt 18 uur door de gemeente Gouda gefaciliteerd, de overige 4 uur worden door de regio Midden-Holland gefinancierd.

Apparaatskosten

De apparaatskosten hebben betrekking op een werkbudget op het gebied van communicatie, voorlichting, de organisatie van bijeenkomsten, vergaderkosten, representatie, verzekeringen en de kosten voor de opslag van archief.

Directe productkosten

De werkbudgetten van de vijf inhoudelijke tafels zijn gerubriceerd onder de directe productkosten. De overige contributies / directe productkosten hebben betrekking op het convenant Alphen, Gouda Woerden en op de kosten van de accountant. In onderstaande tabel is een specificatie weergegeven .

Omschrijving budget	2020	2021	2022	2023
Programma Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt	40.000	40.000	40.000	40.000
Programma Ruimte en Wonen	40.000	40.000	40.000	40.000
Programma Verkeer en Vervoer	40.000	40.000	40.000	40.000
Programma Sociaal Domein	40.000	40.000	40.000	40.000
Programma Duurzaamheid	40.000	40.000	40.000	40.000
Overige contributies / directe productkosten	76.620	71.175	71.175	71.175
Totale directe productkosten	276.620	271.175	271.175	271.175

Bedragen x € 1,-

Doorberekende kosten

De doorberekende kosten hangen samen met de administratieve lasten en de kosten van ICT & telefonie, die door de Omgevingsdienst Midden-Holland op basis van een dienstverleningsovereenkomst voor de Regio Midden-Holland worden gerealiseerd.

Projectlasten

De projectlasten hebben betrekking op projecten waarvoor specifieke (interne dan wel externe) financiering is verkregen. De projectlasten worden gedekt door de projectbaten Slappe Bodem, verkeersveiligheid regionaal, lokaal en speedprofiel.

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

De Regio Midden-Holland heeft voor de begrotingsjaren 2020 - 2023 geen structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves begroot.

Resumé

Het begrotingsvolume van de Regio Midden-Holland in 2020 bedraagt € 926.238,-. Van de lasten wordt € 832.466,- (89,9%) rechtstreeks besteed aan het primaire proces. De overhead welke dient ter ondersteuning van het primaire proces bedraagt € 93.572,- (10,1%).

2.5 Incidentele baten en lasten

De Regio Midden-Holland heeft een overzichtelijke begroting met vaste dekkingsmiddelen en kostenbudgetten, mede om deze reden verwacht de Regio Midden-Holland in de begrotingsjaren 2020 - 2023 geen incidentele baten en lasten.

2.6 Financiële positie Regio Midden-Holland

2.6.1 Inleiding

In het kader van de programmabegroting 2020 is een meerjarige financiële analyse uitgevoerd, teneinde een oordeel te kunnen vellen over de ontwikkeling van het eigen vermogen.

2.6.2 Vermogensontwikkeling 2019 - 2023

De financiële ontwikkeling van een organisatie laat zich goed analyseren aan de hand van de ontwikkeling van het eigen vermogen (EV). De ontwikkeling van het eigen vermogen is namelijk de resultante van zowel het reguliere operationele resultaat als van de directe mutaties in de reserves, voorzieningen en andere balansposten. Van 2019 tot en met 2023 is de verwachting dat het eigen vermogen van Regio Midden-Holland zich als volgt ontwikkelt:

Eigen Vermogen Regio Midden-Holland	2019	2020	2021	2022	2023
Stand 1 januari	512	430	430	430	430
Mutatie*	-82	0	0	0	0
Stand 31 december	430	430	430	430	430
<i>Bedragen x € 1.000,-</i>					

* De mutatie in het eigen vermogen 2019 betreft de toevoeging van het geprognosticeerde resultaat 2018 (€ 183.834,-) minus de restitutie aan de deelnemende gemeenten (€ 139.525,-) en onttrekkingen ten laste van de bestemmingsreserves van de werkprogramma's (€ 126.626,-).

Toelichting financiële gevolgen bestaand en nieuw beleid:

Het uitgangspunt van de Regio Midden-Holland is dat de voorgenomen activiteiten 2020 – 2023 gedekt worden door de beschikbaar gestelde budgetten en er geen onttrekkingen uit de reserves

zullen plaatsvinden. Met dit uitgangspunt verwacht de Regio Midden-Holland geen financiële gevolgen in het bestaand en nieuwe beleid.

2.6.3 Geprognosticeerde meerjaren-balans en het EMU-saldo

In de loop van 2016 is het vernieuwde BBV vastgesteld. Rode draad in deze vernieuwing is het streven om het inzicht in de financiële positie – zeker ook voor niet-specialisten – en het onderling vergelijken van gemeentelijke begrotingen beter mogelijk te maken.

Met het oog op een betere raming en beheersing van het EMU-saldo wordt in het nieuwe BBV een geprognosticeerd balans voorgeschreven. Dit betekent dat in navolging van de begroting 2019 ook in de begroting 2020 een geprognosticeerde balans per 31 december 2019 is opgenomen en daarnaast een berekening van het EMU-saldo voor de jaarschijven 2020 – 2023.

Het opnemen van een geprognosticeerde balans, een meerjarig EMU-saldo en kengetallen in de begroting past in het streven naar meer transparantie en daarmee wordt beoogd het algemeen bestuur in staat te stellen gemakkelijker inzicht te krijgen in de financiële positie van de Regio Midden-Holland. In onderstaande tabellen wordt de prognose van de balans voor de jaren 2019 t/m 2023 weergegeven waarna ook een prognose van het EMU-saldo 2019 t/m 2023 volgt.

Activa	Rekening 2018	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Vaste activa						
Materiele vaste activa	2	0	0	0	0	0
Totale vaste activa	2	0	0	0	0	0
Vlottende activa						
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	1.069	926	926	926	926	926
Liquide middelen	108	250	250	250	250	250
Overlopende activa	3	3	3	3	3	3
Totaal vlottende activa	1.179	1.179	1.179	1.179	1.179	1.179
Totaal generaal activa	1.180	1.179	1.179	1.179	1.179	1.179

Passiva	Rekening 2018	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Vaste passiva						
Eigen Vermogen	696	430	430	430	430	430
Totaal vaste passiva	696	430	430	430	430	430
Vlottende passiva						
Schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	60	60	60	60	60	60
Toe- / afname schuldpositie	0	265	265	265	265	265
Overlopende passiva	424	424	424	424	424	424
Totaal vlottende passiva	484	749	749	749	749	749
Totaal generaal passiva	1.180	1.179	1.179	1.179	1.179	1.179

Omschrijving		Rekening 2018	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
1 Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)		110	0	0	0	0	0
2 Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	+	4	2	0	0	0	0
3 Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie minus de vrijval van de voorzieningen ten bate van de exploitatie	+	0	0	0	0	0	0
4 Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-	0	0	0	0	0	0
5 Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	+	0	0	0	0	0	0
6 Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	+	0	0	0	0	0	0
7 Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	-	0	0	0	0	0	0
8 Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord	+	0	0	0	0	0	0
9 Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	-	0	0	0	0	0	0
10 Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	-	0	0	0	0	0	0
11 Boekwinst bij verkoop effecten		0	0	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo		114	2	0	0	0	0

Bovenstaand is een inschatting gemaakt van het verloop van het EMU-saldo voor de komende jaren. Omdat de Regio Midden-Holland is hervormd tot een regionale netwerkorganisatie waarbij de personele en materiele inzet door de deelnemers wordt gefaciliteerd en de kosten betrekking hebben op de programma's (directe en overheadkosten), zijn de mutaties in de berekening van het EMU-saldo beperkt.

In het EMU-saldo wordt inzicht gegeven in de mutaties die op basis van de kasstroom plaats vinden. Een EMU-saldo boven de nul betreft een positief EMU-saldo.

2.6.4 Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

Op grond van artikel 20 lid 2 moet in de programmabegroting de aan de jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van gelijke volume worden weergegeven. Als gevolg van de in 2015 uitgevoerde transitie zijn alle medewerkers door de deelnemende gemeenten overgenomen en

heeft de Regio Midden-Holland geen jaarlijks terugkerende arbeidskosten / gerelateerde verplichtingen.

2.6.5 Financiering

De langlopende lening is tezamen met het pand in 2015 door de Omgevingsdienst Midden-Holland overgenomen. Sindsdien heeft de Regio Midden-Holland geen financieringen op de balans staan.

2.6.6 Begrotingsgrondslagen

In hoofdstuk 2.1 zijn de uitgangspunten weergegeven, die gehanteerd zijn bij het opstellen van deze begroting.

2.6.7 Reserves

Het verloop van de reserves van de Regio Midden-Holland in de periode 2018 tot en met 2023 ziet er als volgt uit.

	Jaarrekening 2018*				Begroting 2019 (gewijzigd)			
	Saldo aan het begin van het dienstjaar	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo aan het einde van het dienstjaar	Saldo aan het begin van het dienstjaar	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo aan het einde van het dienstjaar
Reserves								
1 Algemene reserve	100.000	139.525	139.525	100.000	100.000	159.644	159.644	100.000
Totaal Algemene Reserves	100.000	139.525	139.525	100.000	100.000	159.644	159.644	100.000
Bestemmingsreserves								
1 BR Regionale Agenda Wonen	5.203			5.203	5.203			5.203
2 BR Programmaondersteuning en lobby	120.110			120.110	120.110			120.110
3 BR Verkeer Algemeen	54.227		24.150	30.077	30.077			30.077
4 BR Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt	0	20.383	14.775	5.608	5.608		5.608	0
5 BR Ruimte en Wonen	0	26.310		26.310	26.310	7.082	33.392	0
6 BR Verkeer en Vervoer	25.701	20.383	21.084	25.000	25.000		25.000	0
7 BR Sociaal Domein	0			0	0	25.800		25.800
8 BR Natuur, Water en Recreatie	0	20.383		20.383	20.383		20.383	0
9 BR Dekking vervallen inwonersbijdrage	66.858			66.858	66.858			66.858
10 BR Projecten	82.018			82.018	82.018			82.018
11 BR Convenant Alphen, Gouda, Woerden	0	44.047	13.231	30.816	30.816		30.816	0
12 BR Duurzaamheid	0			0	0	31.810	31.810	0
Totaal Bestemmingsreserves	354.117	131.506	73.240	412.383	412.383	64.692	147.009	330.066
Totaal Reserves	454.117	271.031	212.765	512.383	512.383	224.336	306.653	430.066
Totaal Reserves	454.117			512.383	512.383	224.336	306.653	430.066

*Onder voorbehoud van goedkeuring van de jaarstukken 2018 door de accountant en het Algemeen Bestuur

	Begroting 2020			Begroting 2021		
	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo aan het einde van het dienstjaar	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo aan het einde van het dienstjaar
Reserves						
1 Algemene reserve			100.000			100.000
Totaal Algemene Reserves	0	0	100.000	0	0	100.000
Bestemmingsreserves						
1 BR Regionale Agenda Wonen			5.203			5.203
2 BR Programmaondersteuning en lobby			120.110			120.110
3 BR Verkeer Algemeen			30.077			30.077
4 BR Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt			0			0
5 BR Ruimte en Wonen			0			0
6 BR Verkeer en Vervoer			0			0
7 BR Sociaal Domein			25.800			25.800
8 BR Natuur, Water en Recreatie			0			0
9 BR Dekking vervallen inwonersbijdrage			66.858			66.858
10 BR Projecten			82.018			82.018
11 BR Convenant Alphen, Gouda, Woerden			0			0
12 BR Duurzaamheid			0			0
Totaal Bestemmingsreserves	0	0	330.066	0	0	330.066
Totaal Reserves	0	0	430.066	0	0	430.066
Totaal Reserves	0	0	430.066	0	0	430.066

	Begroting 2022			Begroting 2023		
	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo aan het einde van het dienstjaar	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo aan het einde van het dienstjaar
Reserves						
1 Algemene reserve			100.000			100.000
Totaal Algemene Reserves	0	0	100.000	0	0	100.000
Bestemmingsreserves						
1 BR Regionale Agenda Wonen			5.203			5.203
2 BR Programmaondersteuning en lobby			120.110			120.110
3 BR Verkeer Algemeen			30.077			30.077
4 BR Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt			0			0
5 BR Ruimte en Wonen			0			0
6 BR Verkeer en Vervoer			0			0
7 BR Sociaal Domein			25.800			25.800
8 BR Natuur, Water en Recreatie			0			0
9 BR Dekking vervallen inwonersbijdrage			66.858			66.858
10 BR Projecten			82.018			82.018
11 BR Convenant Alphen, Gouda, Woerden			0			0
12 BR Duurzaamheid			0			0
Totaal Bestemmingsreserves	0	0	330.066	0	0	330.066
Totaal Reserves	0	0	430.066	0	0	430.066
Totaal Reserves	0	0	430.066	0	0	430.066

Bedragen x € 1,-

2.6.8 Investerings 2020 – 2023

Voor de jaren 2020 tot en met 2023 zijn geen investeringen gepland. De reden hiervoor is dat de gemeenschappelijke regeling de activa in 2015 aan de Omgevingsdienst Midden-Holland heeft overgedragen en het personeel sinds 1 mei 2015 gehuisvest is bij de deelnemende gemeenten. Eventuele investeringen zullen door de deelnemende gemeenten gefinancierd worden.

3   Programmaplan

3.1   Strategische Agenda Midden-Holland

Op vijf inhoudelijke programma's wordt uitvoering gegeven aan een strategische agenda. Hierin geven we de uitgangspunten waarmee we de regio op de kaart willen zetten. Aan de hand van de strategische agenda zetten we de lobby in voor deze onderwerpen. Voor onze netwerksamenwerking hadden de gemeenteraadsverkiezingen een aanzienlijke wisseling van samenstelling van meeste bestuurlijke overleggen tot gevolg. Een soepele en warme overdracht van de regionale dossiers heeft plaatsgevonden in de diverse bestuurlijke overleggen. Ten tijde van het opstellen van voorliggende begroting worden de regionale ambities voor de komende bestuursperiode nog uitgewerkt aan de vijf bestuurlijke tafels. Voor deze begroting wordt per programma op hoofdlijnen aangegeven wat we willen bereiken en wat we ervoor gaan doen.

In 2020 worden de volgende programma's door Regio Midden-Holland gecoördineerd:

- Programma Economie, Onderwijs, Arbeidsmarkt
- Programma Verkeer en Vervoer
- Programma Ruimte en Wonen
- Programma Duurzaamheid
- Programma Sociaal Domein

3.1.1 Programma Economie, Onderwijs, Arbeidsmarkt

Wat willen we bereiken?

- Wij willen een vitale regio zijn, waar ruimte is voor innovatie en economische groei.
- Wij willen dat de economie in Midden-Holland een aantrekkelijke en duidelijke positie inneemt ten opzichte van de aangrenzende stedelijke regio's.
- Wij willen meer verbinding tussen economische acties en maatschappelijke doelen.
- Wij willen een verbetering van de aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt.
- Wij willen een ontwikkelingsgerichte ruimtelijke ordening die inspeelt op de behoefte aan flexibiliteit, transformatie en vernieuwing.
- Wij willen versterking van de netwerk- en lobbykracht vanuit de samenwerking Economie, Onderwijs, Arbeidsmarkt Midden-Holland bij bovenregionale fora.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Wij herijken samen met de triple helix partners (onderwijs, arbeidsmarkt) het regionaal economisch profiel en formuleren gezamenlijk een scherp economisch profiel voor de regio waar partijen uit de triple helix zich verbonden mee voelen.
- Wij formuleren een attractieve handelingsagenda gebaseerd op strategische keuzes, met daarin projecten en een uitwerking op het gebied van samenwerking en marketing.
- Wij delen kennis, voeren het debat en versterken samen met het onderwijs en bedrijfsleven het netwerk Midden-Holland.
- Wij betrekken daarbij regionale ruimtelijk-economische visies, bestaande en verwachte ruimtelijke-infrastructurele knelpunten en verstedelijkingsopgaven.
- Wij leveren strategische inbreng in provinciaal beleid (omgevingsvisie) in nauwe samenwerking met andere bestuurlijke overleggen zoals de tafel duurzaamheid en de tafel ruimte – wonen in de regio Midden-Holland.
- Wij behartigen de belangen van de samenwerkende partijen in regionale en bovenregionale samenwerkingsverbanden en netwerken.
- Wij onderzoeken de mogelijkheden voor versterking van de lobbykracht.

Wat gaat het kosten?

Voor korte onderzoeksopdrachten, het opstarten van een project of een lobby traject is voor de uitvoering van dit programma een budget van € 40.000,- beschikbaar.

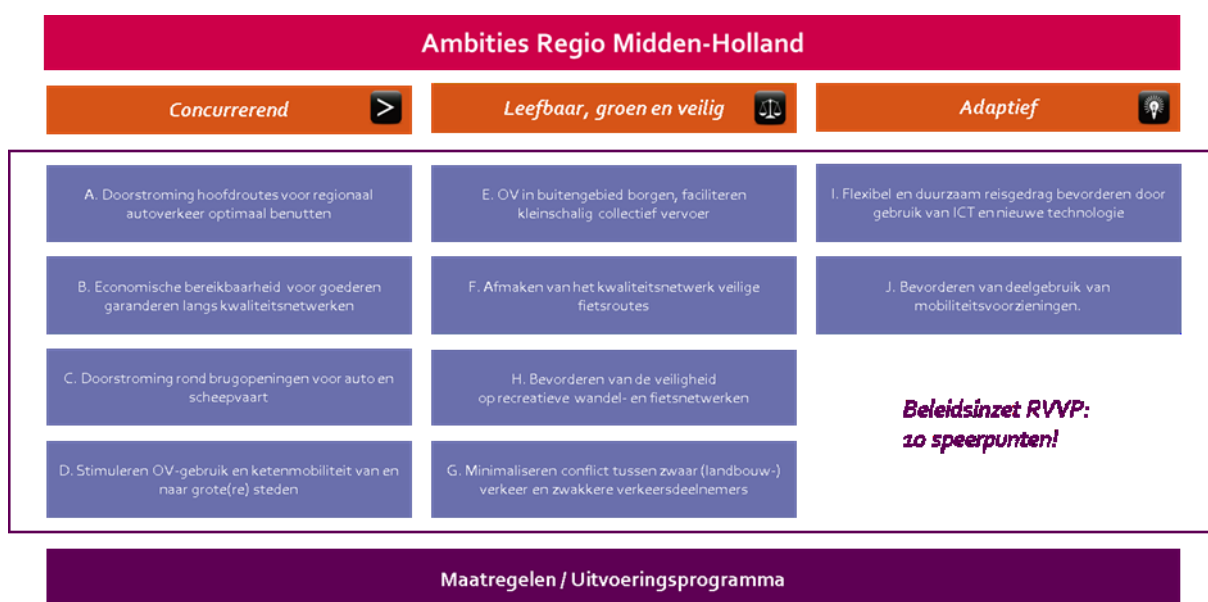
3.1.2 Programma Verkeer en Vervoer

In 2017 is het Regionaal Verkeer- en Vervoerplan (RVVP) van Regio Midden-Holland door alle raden vastgesteld. Dit plan is in goede samenwerking met andere overheden en brede participatie van stakeholders opgesteld. Het RVVP geeft invulling aan het programma verkeer en vervoer van de regio. Voornemen is dat medio 2019 het uitvoeringsprogramma van het RVVP is geactualiseerd.

Wat willen we bereiken?

Vertrekkend vanuit een inventarisatie van trends en ontwikkelingen is onze ambitie op het gebied van mobiliteit voor de regio Midden-Holland uitgewerkt in drie hoofddopgaven t.a.v. de mobiliteit in de regio: we willen een concurrerende regio zijn, die leefbaar, groen en veilig is voor de inwoners en we zijn adaptief t.a.v. ontwikkelingen die op ons afkomen.

Als antwoord op de hoofddopgaven zijn tien speerpunten voor beleid benoemd. Hieronder is de relatie schematisch weergegeven, waarbij de speerpunten omkaderd zijn:

Wat gaan we ervoor doen?

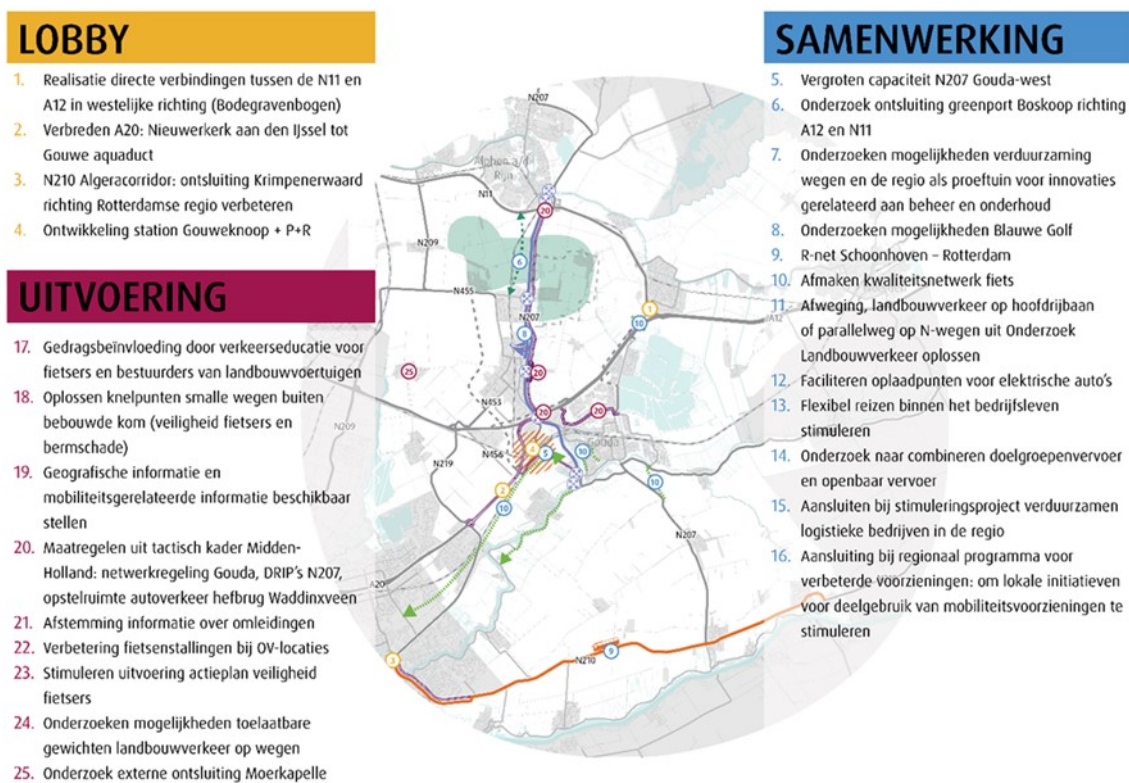
Op basis van diverse analyses hebben wij deze 10 speerpunten gekoppeld aan concrete projecten. De kansrijke projecten zijn op basis van een gedragen afwegingskader opgenomen in het uitvoeringsprogramma waar de regionale partijen in de periode tot 2025 mee aan de slag gaan. Het uitvoeringsprogramma bestaat uit drie delen:

- Lobby-agenda: waarbij het vooral belangrijk is dat het knelpunt hoog op de agenda van het Rijk en/of de provincie komt.
- Samenwerkingsagenda: waarbij de belangrijkste taak is om als regio samen met andere partijen te werken aan de oplossing.
- Uitvoeringsagenda: waarbij de regio (vrijwel) direct tot uitvoering kan overgegaan.

De projecten per agenda hebben we in het uitvoeringsprogramma in het kader van de nieuwe netwerksamenwerking voorzien van een trekker. De trekker per project is verantwoordelijk om de komende jaren leiding te nemen en om uitvoering te geven aan een project. Daarnaast is waar mogelijk een kostencategorie en een realisatietermijn toegevoegd. Bij de realisatie van projecten

werken we samen met stakeholders zoals andere overheden, vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties.

Hieronder treft u het overzicht van de projecten:

In 2017 is het RVVP ter vaststelling voorgelegd aan de raden van Regio Midden-Holland. In het kader van de strategische agenda van de regio zal extra energie en nadruk liggen op projecten uit de lobbyagenda van het RVVP. In de overdracht na de gemeenteraadsverkiezingen in 2018 is een aantal projecten aangewezen waar de nadruk op zal liggen in de komende tijd.

- Opstellen OV-visie Zuid-Holland Noord en onderzoek naar combineren doelgroepenvervoer en openbaar vervoer, in samenwerking met bestuurlijk overleg Sociaal Domein, regio Holland Rijnland en gedeputeerde verkeer Provincie Zuid-Holland.
- Bevorderen verkeersveiligheid, uitvoering geven aan programma gedragsbeïnvloedingsprojecten. Actieprogramma verkeersveiligheid 2017-2019 (bijna €9 ton subsidie voor projecten). Actualisatie in 2019 t.b.v. overgangperiode 2020-2021 in verband met landelijk strategisch plan verkeersveiligheid (SPV).
- Gebiedsagenda, voordracht voor infrasubsidies (jaarlijks ca. €1,2 mln.) en herprioriteringen subsidie infrastructurele projecten (vrijvallen BDU/SRM).
- Realisatie directe verbindingen tussen N11 en A12 in Westelijke richting (Bodegravenbogen)
- Verbreden A20: Nieuwerkerk aan den IJssel tot Gouwe-aquaduct
- N210 Algeracorridor: ontsluiting Krimpenerwaard richting Rotterdamse regio verbeteren
- Kwaliteitsnetwerk fiets: snelfietspad Rotterdam – Gouda

- Oplossen knelpunten smalle wegen buiten bebouwde kom (veiligheid fietsers en bermschade). Vervolg geven aan twee onderzoeken groot en zwaar landbouw- en vrachtverkeer in samenwerking met Provincie Zuid-Holland, andere overheden en stakeholders.
- Onderzoeken mogelijkheden toelaatbare gewichten landbouwverkeer op wegen
- Verdere afweging, landbouwverkeer op hoofdrijbaan of parallelweg op N-wegen uit Onderzoek Landbouwverkeer oplossen
- Onderzoeken mogelijkheden verduurzaming wegen en de regio als proeftuin voor innovaties gerelateerd aan beheer en onderhoud
- Vergroten capaciteit N207 Gouda-west
- Onderzoek ontsluiting greenport Boskoop richting A12 en N11
- Korte Termijn Aanpak (Vervolg op Beter Benutten): deelname van Midden-Holland aan gebiedsaanpak draagt bij aan de doelen van het RVVP.
- Programmatische Aanpak Gouwe: diverse overheden werken samen aan een integrale gebiedsvisie voor de Gouwe en directe omgeving. Een visie met scenario's van oplossingsrichtingen ter verbetering van de bereikbaarheid en leefbaarheid in het gebied is vastgesteld. Er komen een uitvoeringsprogramma en bestuurlijke overeenkomsten.
- Onderzoek naar haalbaarheid P&R Transferium Gouda West, in relatie tot de ontwikkeling middengebied Zuidplas, Westergouwe, Triangel en het eerder opgenomen RVVP-project "Ontwikkeling station Gouweknoop + P+R".

Ook andere trajecten en processen gaan door:

- We adviseren de concessiehouders openbaar busvervoer en de concessiehouder van de treindienst Alphen-Gouda over voornemens en dienstregeling 2021 o.a. via de Stuurgroep ZHN en de Stuurgroep TAG.
- We behartigen de belangen van de regio in (boven)regionale overlegverbanden en voeren lobby in het belang van de projecten uit het RVVP van Midden-Holland.
- Realiseren geactualiseerde uitvoeringsprogramma RVVP

Wat gaat het kosten?

De projecten die voortkomen uit het RVVP, infrastructuurprojecten en projecten verkeersveiligheid worden veelal gefinancierd uit provinciale subsidies en cofinanciering in de vorm van gemeentelijke bijdragen. Voor korte onderzoeksopdrachten, het opstarten/aanjagen van een project of een lobbytraject is een programmabudget van € 40.000,- beschikbaar. Vanuit dat budget zal geld beschikbaar gesteld worden voor de totstandkoming van de actualisatie van het RVVP. De verwachting is dat door het BOVV ook geld beschikbaar wordt gesteld voor onderzoek P&R transferium Gouda West, aanbesteding OV/doelgroepenvervoer, maatregelen Korte Termijn Aanpak en lobby voor diverse RVVP-projecten. Voor de feitelijke uitvoering van projecten wordt per project bezien te worden hoe dit door de deelnemers in de netwerksamenwerking opgebracht wordt.

3.1.3 Programma Ruimte en Wonen

Wat willen we bereiken?

- Wij willen een vitale regio zijn, waar ruimte is voor innovatie, een goed functionerende woningmarkt op lokaal en regionaal niveau en ruimte voor economische groei.
- Wij willen een ontwikkelingsgerichte ruimtelijke ordening met aandacht voor (OV-)bereikbaarheid.
- Wij willen de kwaliteiten van de woonmilieus in verschillende delen van de regio versterken waarbij er ruimte is voor flexibiliteit en bewegingsruimte binnen gedeelde kaders.
- Wij willen het aanbod op de woningmarkt doen aansluiten bij de behoefte en bijdragen aan de verstedelijkingsopgave.
- We gaan daarbij uit van grotere betrokkenheid van externe partners, gemeenten en gemeenteraden in de netwerksamenwerking. Dit biedt ruimte om snel op onvoorziene kansen en ontwikkelingen in te spelen.
- Wij leveren strategische inbreng vanuit de regio in omgevingsvisies van provincie en Rijk in het kader van de Omgevingswet.
- De kracht van de regio Midden-Holland dragen we actief uit binnen en buiten de regio.
- Het vraagstuk "Slappe Bodem" brengen we op een nationaal niveau onder de aandacht en we benutten de kansen die slappe bodem biedt.

Wat gaan we ervoor doen?

- Wij stellen een regionale visie verstedelijking op.
- Wij sturen op prioritaire regionale en lokale opgaven en agenderen belangrijke opgaven overtuigend en aansprekend, op basis van de opgestelde Regionale Agenda Wonen.
- Wij formuleren een werkbare programmeringsmethodiek voor de concretisering van de opgaven en het regionale woningbouwprogramma.
- Wij actualiseren het regionale woningbouwprogramma Midden-Holland aan de hand van de nieuwe programmeringsmethodiek.
- Wij verbinden ruimtelijke en woningbouwopgaven aan de regionale energie strategie met betrekking tot duurzaamheid en energietransitie (bv. gasloos bouwen, windturbines en zonnepanelen).
- Wij leveren regionale strategische inbreng in omgevingsvisies van provincie en rijksoverheid in het kader van de Omgevingswet. En wij stemmen lokale omgevingsvisies af.
- Wij behartigen de belangen van de gemeenten in provinciale, interregionale en landelijke netwerken.
- Wij delen kennis in de werkregio ruimtelijke adaptatie Midden-Holland.
- We benutten het netwerk van het Platform Slappe Bodem* voor het delen van kennis en ervaringen en het ontwikkelen van kennis over bodemdaling. De regio Midden-Holland werpt zich op als proeftuin voor innovaties. Wij benutten het netwerk om een nationaal informatiecentrum bodemdaling in de regio te realiseren.

Wat gaat het kosten?

Voor korte onderzoeksopdrachten, het opstarten van een project of een lobbytraject is voor deze bestuurlijke tafel een programmabudget van € 40.000 beschikbaar.

Platform Slappe Bodem*

Platform Slappe Bodem is een netwerksamenwerking van de gemeenten in Midden-Holland, gemeenten buiten Midden-Holland, waterschappen en provincies. Het Platform Slappe Bodem heeft een eigen overlegstructuur, bestuur en eigen financiering op basis van het Uitvoeringsprogramma 2020-2024. Regio Midden-Holland faciliteert het Platform Slappe Bodem.

3.1.4 Programma Duurzaamheid

De regionale tafel duurzaamheid Midden-Holland zet zich in om een regionale bijdrage te leveren aan de wereldwijde duurzaamheidsopgaven, waar dat regionaal mogelijk is en waar die regionale aanpak effectiviteit- en efficiëntie-verhogend werkt. De duurzaamheidsopgaven zijn:

1. Voorkomen van een te vergaande verhoging van de temperatuur;
2. Zorgen voor tijdige en adequate aanpassingen in verband met de klimaatverandering;
3. Beperken van toenemende schaarste aan grondstoffen;
4. Voorkomen van verlies van biodiversiteit;
5. Zorgen voor een leefomgeving, die bijdraagt aan zowel fysieke als psychische gezondheid van de inwoners.

De tafel Duurzaamheid doet dit in samenwerking met de overige bestuurlijke tafels van Midden-Holland. Dit te meer, omdat verduurzaming vaak een integrale aanpak op meerdere thema's betreft en regelmatig vanuit die andere tafels zal moeten worden opgepakt. Een dergelijke aanpak waarin de verschillende thema's in de regio worden verbonden, wordt mede aangeraden door de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur in haar nota "de som der delen" van 26 maart 2019.

Voor duurzaamheidsopgave 1, het tegengaan van te vergaande temperatuurverhoging, is de regio Midden-Holland één van de dertig regio's, die in Nederland invulling moeten gaan geven aan het Nationale Klimaatakkoord. De Nederlandse klimaatopgaven, die voortvloeien uit het Klimaatakkoord van Parijs, worden vastgelegd in een Nationaal Klimaatakkoord. Bestuurlijke vertaling van de klimaatmaatregelen vindt - volgens afspraken tussen ministeries EZK, BZK en I&W, IPO, VNG en Unie van waterschappen - in belangrijke mate plaats op regionaal niveau. Ook in het Interbestuurlijke programma van februari 2018 is afgesproken dat in een landsdekkend geheel van 30 regio's elke regio een Regionale Energiestrategie (RES) gaat opstellen om de landelijke CO₂-opgave in te vullen op in elk geval de thema's Gebouwde omgeving en Duurzame opwek op land. Bestuurlijke samenwerking van gemeenten, waterschappen, provincie, bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en onderwijs is daarbij onontbeerlijk om met elkaar de beoogde klimaatmaatregelen voor elkaar te krijgen. Dit is o.a. geregeld in de Stuurgroep RES, een voortzetting van de samenwerking tijdens de pilotfase voor het opstellen van een regionaal scenario voor de energietransitie. De regionale omgevingsdienst is in opdracht van de Stuurgroep RES de uitvoerend trekker vanwege haar rol als het regionale kennis- en expertiseorgaan. De Bestuurlijke tafel Duurzaamheid, in de persoon van haar voorzitter, die tevens voorzitter is van de Stuurgroep RES, is in dit traject de bestuurlijke trekker.

De regionale afspraken en opgaven zullen de gemeentelijke doelstellingen op energiegebied ondersteunen en haalbaarder maken. Regionale aanpak zorgt voor meerwaarde door vergroting van efficiëntie en effectiviteit.

Met de klimaatopgaven is in Midden-Holland een voortvarende start gemaakt door in de periode 2016 – 2017 te fungeren als één van de nationale pilots voor de ontwikkeling van een regionale energiestrategie (RES). De uitkomsten daarvan zijn als opgave erkend door een groot aantal partijen in de regio met de ondertekening van het Convenant 2025 Regionale Energiestrategie Midden-Holland op 5 april 2018. De gemeenten in Midden-Holland, de provincie Zuid-Holland en de drie waterschappen in de regio hebben samen met de netbeheerders, woningcorporaties, bedrijfsleven, energiecoöperaties en NGO's afgesproken samen te werken aan een energie- en klimaatneutrale en

fossiele-energievrije-regio in 2050. De Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH) was uitvoerend trekker van het pilot-traject en is vervolgens uitvoerend trekker van het convenant. De bestuurlijke tafel Duurzaamheid is de verbindende schakel in het proces tussen de gemeenten en de verschillende bestuurlijke domeinen in de regio. Door de uitvoering van de pilotfase heeft de regio een flinke voorsprong op regio's die nu pas kunnen beginnen met een RES. De pilotfase heeft niet alleen geleid tot gezamenlijke ambities, zodat makkelijker kan worden samengewerkt in het vervolg, maar ook voor een flinke hoeveelheid data, waarmee in deze vervolgfase goed kan worden verder gewerkt. Bovendien heeft de pilot een stevig netwerk en samenwerking tussen relevante partijen neergezet. Binnen Midden-Holland sluit dit alles aan op de bestaande wijze van werken.

De tweede duurzaamheidsopgave, aanpassingen aan klimaatveranderingen, betreft deels diverse noodzakelijke maatregelen op lokaal niveau. Waar meerwaarde in regionale aanpak aanwezig is worden, in samenhang met de andere relevante tafels van Midden-Holland en het platform Slappe bodem, projecten opgezet. Hierbij kan gedacht worden aan op veenoxidatie- en waterpeilgerichte maatregelen. Deze aanpak heeft een directe relatie met de doelstellingen van duurzaamheidsopgave 1 voor de beperking van temperatuurverhoging. Vanuit de tafel duurzaamheid wordt hierbij vooral ingezet op ondersteuning en samenwerking met de andere tafels van Midden-Holland, waar dit onderwerp meer concreet is belegd. Daarnaast ziet de tafel Duurzaamheid het als haar taak de koppeling met specifiek andere duurzaamheidsaspecten te waarborgen.

Zo hangen deze projecten ook samen met het duurzaamheidsthema 4, "biodiversiteitsverlies". Regio Midden-Holland bezit een groot areaal van unieke laagveenbodems. Deze dreigen bij aanpak, zoals tot nu toe gebruikelijk, te verdwijnen, samen met de erbij horende unieke flora en fauna (denk aan de bedreigde weidevogels). Door de juiste maatregelen te nemen is het mogelijk om zowel de veenoxidatie af te remmen, de agrarische ondernemers een bestaan te garanderen en de unieke natuur te redden. Samenwerking met de andere tafels, zoals economie en Ruimte, is hiervoor onontbeerlijk.

Ook op het duurzaamheidsthema 3, gericht op beter grondstoffengebruik, zet de tafel duurzaamheid zich in. Juist regionaal is het mogelijk bedrijven te stimuleren het afval van de ene als grondstof van de andere producent in te zetten en daarbij de lijnen zo kort mogelijk te houden. Gemeenten en provincie zullen samenwerken bij het ondersteunen van innovatieve initiatieven en bij het ontwikkelen van en lobbyen voor ondersteunende wetgeving en ruimtelijk beleid.

Wat willen we bereiken?

- We willen een klimaat- en energieneutrale en bijna fossiele-energievrije-regio zijn in 2050;
- We willen een toonaangevende (klimaat-)regio zijn voor wat betreft energietransitie, verduurzaming en klimaatadaptatie in samenwerking met de partners in de regio zoals beoogd in het Convenant 2025 regionale energiestrategie Midden-Holland en de afspraken in de Green Deal (regiodeal) Bodemdaling;
- We willen een regio zijn die grotendeels in de eigen energiebehoefte kan voorzien;
- We willen samen met de andere tafels van Midden-Holland en alle andere relevante stakeholders het gebied en in het bijzonder de veenweidebodem en de historische steden meehelpen klaarmaken voor de klimaatverandering;
- We willen bereiken dat ondernemen in de regio gebeurt volgens de principes van circulaire economie;
- We willen de leefomgeving in Midden-Holland gezonder en prettiger maken;

- We willen verder biodiversiteitsverlies voorkomen.

Wat gaan we ervoor doen?

- De tafel duurzaamheid gaat haar deel bijdragen aan de uitvoering van de regiodeal Bodemdaling in samenwerking met de andere regiotafels en de overleggroep Slappe bodem.
- Uitvoering geven aan de afspraken uit het Convenant 2025 regionale energiestrategie Midden-Holland;
- Samen met de andere regionale overheden, maatschappelijke partners, de Omgevingsdienst Midden-Holland en het bedrijfsleven ontwikkelen de gemeenten een regionale energiestrategie (RES) Midden-Holland;
- Samen met de andere bestuurlijke tafels in Midden-Holland ontwikkelen we een regiobrede projectenagenda om de verduurzaming van de regio in alle bestuurlijke domeinen te borgen;
- Samen met de Omgevingsdienst Midden-Holland ontwikkelen we een programma van verduurzaming, dat gericht is op de sectoren wonen, bouwen, bedrijven(terreinen) en consumenten;
- Samen met de Platforms Duurzaam Ondernemen in de regio ontwikkelen we een activiteitenprogramma om het bedrijfsleven verder te stimuleren en te ondersteunen bij verduurzaming van het ondernemen en de energietransitie;
- We bevorderen een adequate energie-infrastructuur, die de ontwikkelingen van de verduurzaming van energieopwekking aan kan en die klaar is voor de energietransitie;
- We werken samen met de netbeheerders en voeren lobby voor versterking van het elektriciteitsnet en om capaciteitsbeperkingen hierin op te lossen en wel op een zo kort mogelijk termijn. Dit om er voor te zorgen dat het net geen belemmering geeft voor lokaal benodigde duurzame energie en de levering van lokaal door bedrijven en particulieren opgewekte energie;
- We stellen een scenario op voor de meest efficiënte en effectieve duurzame opwek van elektriciteit;
- We stellen vast welke bronnen voor de warmtevoorziening regionaal aanwezig en nodig zijn; welke worden gebruikt en ontwikkeld en hoe deze op de meest efficiënte en effectieve manier kunnen worden ingezet;
- In afstemming met het ruimtelijk beleid van de gemeenten voeren we lobby bij de provincie en werken samen voor ruimere mogelijkheden voor energieopwekking in de regio in het provinciaal ruimtelijk beleid;
- We starten onderzoeken naar de verschillende mogelijkheden om de energietransitie in de regio vorm te geven;
- We starten onderzoeken naar mogelijkheden van uitwisseling van grondstofstromen en stimuleren die uitwisseling;
- We starten onderzoeken naar de mogelijkheden om energiebesparing te realiseren;
- We ontwikkelen een verdere voorlichtings- en participatiecampagne om verduurzaming, energietransitie en klimaatadaptatie onder de aandacht te brengen van inwoners en bedrijven in de regio en hen bij de planvorming te betrekken;
- Bij de projecten voor het circulair maken van de regio en de energetische verduurzaming wordt maximaal ingezet op verbeteringen op het gebied van de andere duurzaamheidsopgaven, zoals biodiversiteit, bodemdaling en veenverlies, en leefomgevingskwaliteit;
- Bij alle projecten werken we niet alleen zoveel mogelijk samen met de andere sectortafels van Midden-Holland, maar ook met omliggende regio's en overige regio-overstijgende partijen.

Wat gaat het kosten?

Voor korte onderzoeksopdrachten, het opstarten van een project of een lobby traject is voor dit programma een budget van € 40.000 beschikbaar.

3.1.5 Programma Sociaal Domein

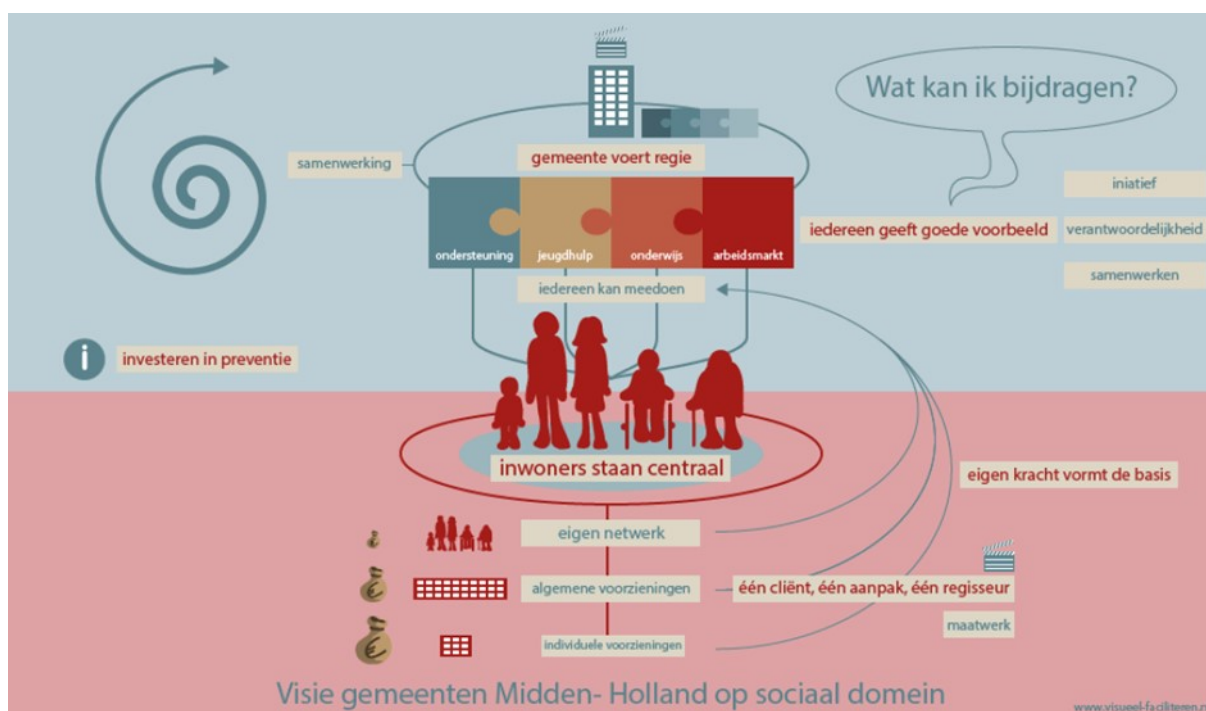
Wat willen we bereiken?

Zorgzaam en verbonden is de kernboodschap voor het programma Sociaal Domein in Midden-Holland. Wij willen dat de zorg op orde is met een ondersteuningsaanbod voor kwetsbare inwoners en we ontwikkelen daarvoor een bestendig programma.

We hebben een gezamenlijke visie vastgesteld om deze uitdagingen binnen het Sociaal Domein te kunnen oppakken. De kernboodschap van die visie is dat iedere inwoner volop meedoet in de samenleving. Die kernboodschap is vertaald in een zevental speerpunten:

- Inwoners staan centraal.
- De gemeente voert regie en stuurt op resultaat.
- Eigen kracht vormt de basis.
- Iedereen kan meedoen.
- Investeren in preventie.
- Eén cliënt/gezin - één aanpak - één regisseur.
- Iedereen geeft het goede voorbeeld.

In onderstaande afbeelding is de essentie van deze visie schematisch samengevat:

Wat gaan we ervoor doen?

We werken verder aan de transformatie via de agenda 2019/2020.

In 2013 zijn we gezamenlijk gestart om ons voor te bereiden op de decentralisaties. Inmiddels hebben wij een regionaal kader, een regionaal contractmanagementorganisatie (RDS) en op inhoudelijk gebied is er in 2018 een start gemaakt met de integratie doelgroepenvervoer, de transformatie beschermd wonen en de aanpak volumebeheersing 'Specialistische GGZ'. Ook is de aanvraag voor het transformatiefonds goedgekeurd, hebben we een dekkend zorglandschap en is er een

‘Samenwerkingsvisie Zorg en Sociaal Domein Midden-Holland’ vastgesteld. Dit zijn een aantal voorbeelden van de wijze waarop we gezamenlijk vormgeven aan de transformatie in het sociale domein.

Voor 2019/2020 is het vooral tijd om de transformatie van het sociaal domein verder vorm te gaan geven nu de bedrijfsmatige kant van het sociaal domein minder aandacht behoeft. Hiertoe ligt voor 2020 een ontwikkelagenda voor met de thema's en daarbij de projecten die de komende jaren de meeste aandacht zullen vragen in haar doorontwikkeling.

1. Overgangsplan Maatschappelijke Zorg en Beschermd Wonen

In de regio Midden-Holland wordt geprobeerd de ambitie van het Regionaal kader maatschappelijke zorg te realiseren: ook kwetsbare inwoners wonen passend en zo zelfstandig mogelijk, hebben passende ondersteuning en participeren naar vermogen. Het resultaat daarvan is dat er in de regio afspraken gemaakt worden over het aanbod van voorzieningen in de maatschappelijke zorg; welke voorzieningen worden lokaal aangeboden, welke regionaal. Er worden afspraken gemaakt over de financiële verdeling en juridische verantwoordelijkheden. De compensatieregeling beschermd wonen heeft als doel een financiële impuls te geven met betrekking tot de transformatie beschermd wonen in de regio.

2. Gedwongen Kader Jeugd

Binnen het project ‘Gedwongen kader Jeugd’ wordt zoveel mogelijk voorkomen dat kinderen in een onveilige situatie opgroeien door in te zetten op tijdig signaleren van professionals, professionals toe te rusten om zorgen rondom veiligheid tijdig te bespreken en daarop in te zetten, de hulp in het vrijwillig en gedwongen kader op elkaar te laten aansluiten en tijdig passende hulp in te zetten.

3. Passend onderwijs en Jeugdzorg

Binnen het thema passend onderwijs en jeugdzorg worden regionaal notities opgesteld, zoals de ‘Kaderstellende samenwerkingsafspraken’ en de ontwikkelagenda onderwijs – jeugdhulp. Op deze ontwikkelagenda staan verschillende thema's welke allen afzonderlijk als project worden uitgewerkt door gemeenten en onderwijs.

4. Vervoer

Het project ‘Integratie Doelgroepenvervoer en kleinschalig openbaar vervoer’ is in 2015 benoemd als een van de Transformatieonderwerpen met decentralisatie van zorgtaken naar de gemeenten. Integratie moest plaats vinden om de taakstelling van 20% kostenefficiënter vervoer te bereiken. Daarnaast is er in 2017 vanuit de provincie een verkenner aangesteld voor een onderzoek naar het bestuurlijk draagvlak ten aanzien van doelgroepenvervoer en openbaar vervoer Zuid Holland Noord (ZHN). Het onderwerp is inmiddels ook één van de 25 projecten in het Regionaal Verkeer en Vervoer Plan (RVVP) en wordt in gezamenlijke afstemming opgepakt.

Verder wordt er binnen de ontwikkelagenda aandacht gegeven aan de volgende thema's:

5. Productontwikkeling/innovatie

In 2020 willen we een slag maken op het gebied van productontwikkeling en innovatie. Hierbij wordt bijvoorbeeld geprobeerd om het volume binnen de specialistische GGZ te beheersen en hierin tot transformatie te komen.

6. Bedrijfsvoering

Binnen het sociaal domein is er een aantal projecten op het gebied van bedrijfsvoering. Dit betreft onder andere de monitoring van aanbieders.

7. Uitwerking Gedeelde Zorg

Zorgaanbieders en vijf gemeenten van regio Midden-Holland bundelen hun visie. Zij zijn het erover eens dat wat nodig is voor inwoners centraal moet staan en leggen de focus op preventie: voorkomen dat mensen ziek worden. Daarom hebben zij een gezamenlijke zorgvisie opgesteld om voor inwoners een duurzame inrichting van zorg en welzijn te bereiken, waarbij de inwoner en de eigen regie centraal staan. Zij doen dit ook omdat de zorgverlening steeds duurder wordt en er minder zorgpersoneel is. Deze realiteit vraagt om een frisse blik op de zorg.

Wat gaat het kosten?

Voor korte onderzoeksopdrachten, het opstarten van een project of een lobby traject is voor deze bestuurlijke tafel een programmabudget van € 40.000,- beschikbaar.

3.1.6 Cultuur

Wat willen we bereiken?

Wij willen cultuureducatie bevorderen en op de agenda houden binnen het primair onderwijs, de culturele instellingen en de gemeenten.

Wij willen een zo breed mogelijk cultuurpalet in de regio Midden-Holland hebben, afgestemd op de behoeften van het onderwijs en het aanbod van de culturele instellingen.

Via het subsidieprogramma Cultuureducatie met Kwaliteit werken wij aan het doel: alle kinderen in de regio Midden-Holland laten profiteren van goed cultuuronderwijs waarbij ze plezier hebben en belangrijke vaardigheden leren.

Onze 3 speerpunten daarbij zijn:

- Implementatie, verdieping en ontwikkeling van het curriculum voor het leergebied kunstzinnige oriëntatie, met het doel doorgaande leerlijnen te verankeren in het onderwijs.
- Inhoudelijke deskundigheid versterken van leraren, vakdocenten en educatief medewerkers op het gebied van cultuureducatie.
- Versterken van de relatie van de school met de culturele en sociale omgeving, met het doel de kunstzinnige en culturele ontwikkeling van leerlingen te bevorderen.

Wat gaan we ervoor doen?

- Wij zorgen dat de scholen en culturele instellingen van de deelnemende gemeenten kunnen deelnemen aan het subsidieprogramma Cultuureducatie met Kwaliteit (CMK) 2017-2020.
- Wij geven hierbij uitvoering aan het Plan van Aanpak Cultuureducatie met Kwaliteit 2017-2020 "Verwondering is een noodzaak". Dit plan is bekrachtigd via de 5 adhesieverklaringen van de 5 regio gemeenten. Wij zorgen voor het verbinden van vraag en aanbod tussen de gemeenten, scholen en culturele instellingen.
- Waar mogelijk ondersteunen wij scholen en muziekverenigingen bij de subsidieregeling Impuls Muziekonderwijs.
- Wij onderhouden bestuurlijke en ambtelijke contacten binnen de gemeenten in Midden-Holland en nemen hun belangen mee in het voornoemde werk. De regionaal werkende cultuurnetwerker onderhoudt de contacten per gemeente zodat de lokaal geldende aandachtspunten, meegenomen worden in het geheel. Het beleidsterrein Cultuur heeft in iedere gemeente een andere invulling.
- Wij werken samen aan de gezamenlijke speerpunten op het gebied van Cultuur.

Wat gaat het kosten?

De activiteiten worden vanuit de subsidieregeling Cultuureducatie met Kwaliteit mogelijk gemaakt separaat van de begroting van de regio.

3.1.7 Bestuurlijke Tafel Vrijetijd, Water en Groen (AGW)

De regio faciliteert de Bestuurlijke Tafel Vrijetijd, Water en Groen van het convenant Alphen aan den Rijn-Gouda-Woerden. Deze netwerksamenwerking van ca. 18 Groene Hart-gemeenten heeft als hoofddoel de vrijetijdseconomie in het Groene Hart te versterken. De middelen worden ingezet om processen die dat stimuleren te faciliteren.

In 2018 heeft de Bestuurlijke Tafel een koersadvies laten ontwikkelen voor de vrijetijdseconomie in het Groene Hart dat op hoofdlijnen inhoudt:

- Lokale marketing op orde brengen;
- Samenwerken op relevante thema's;
- Zoveel mogelijk promoten van onder het label het Groene Hart van Holland.

Hieraan is in 2019 een vervolg gegeven met het ontwikkelen van een uitvoeringsagenda die uiteenvalt in drie lijnen:

- A. Afstemming lokale marketing is eigen verantwoordelijkheid van elke gemeente;
- B. Basismarketing (collectief en continue) is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeenten
- C. Campagnes, producten en evenementen.

De uitvoeringsagenda is verder uitgewerkt in 10 deelstappen. Na een start in 2019 wordt daaraan in 2020 en volgende jaren verder invulling gegeven.

Wat willen we bereiken?

Het te bereiken doel ligt in het verlengde van het hierboven genoemde koersadvies en de uitvoeringsagenda. We zetten in op vergroten van het collectiviteitsgevoel, ook financieel, om daarmee het einddoel, een plaats in de Top 10 van bekendste toeristisch – recreatieve gebieden in Nederland, te bereiken (in 2017, 13e plaats). De inzet is gericht op een recreatief goed toegankelijk en beleefbaar Groene Hart met haar vele mooie elementen in het landschap en de steden, waardoor de vrijetijdseconomie groeit en bestedingen en werkgelegenheid toenemen.

Wat gaan we ervoor doen?

- Wij steunen waar mogelijk samenwerking op thema's inhoudelijk en financieel en vragen continue aandacht voor promotie van onder de vlag van het Groene Hart van Holland. De iconenstrategie wordt gecontinueerd. De samenwerking met grote recreatieondernemers in het Iconenversnellingsoverleg draagt bij aan het te bereiken doel.
- Vanuit Provincie Zuid-Holland wordt een drietal grote projecten financieel gestimuleerd. De uitvoering daarvan loopt voor twee ervan door in 2020 en 2021. Dit betreft Waterecreatie en Erfgoed Hollandsche IJssel door de Stichting Hollandsche IJssel Altijd Anders en de Businesscase Portals door de Stichting Groene Hart Verbinders. De Bestuurlijke Tafel houdt toezicht op adequate uitvoering, die belegd is bij daartoe opgerichte stichtingen.
- Wij monitoren de resultaten van alle inspanningen die zich richten op de versteviging van de kracht van het merk Het Groene Hart van Holland. Ook organiseren we Groene Hart themabijeenkomsten.
- Wij versterken de vaarrecreatie en routeontwikkeling in het Groene Hart breiden deze uit.

Wat gaat het kosten?

De regio stelt hiervoor jaarlijks € 50.000 beschikbaar aan de Bestuurlijke Tafel Vrijetijd, Water en Groen.

3.2 Wat gaat het voor Regio Midden-Holland in totaal kosten?

Het begrotingstotaal van Regio Midden-Holland inclusief de projecten bedraagt in 2020 € 926.238,-. Het begrotingstotaal bestaat naast de in bovengenoemde programmabudgetten uit diverse directe kosten, te denken valt onder ander aan budgetten op het gebied van:

- Inhuur extra uren plaatsvervangende secretaris;
- Dienstverlening op het gebied van financiën en ICT;
- Algemene kosten (zoals communicatie, representatie, bijeenkomsten, conferenties);
- Inhuur accountants;
- Convenant Alphen aan den Rijn, Gouda en Woerden.

De inwonerbijdrage voor het gefaciliteerde programma voor de regio komt in totaal uit op een bedrag van € 407.884,- hetgeen neerkomt op een bedrag van € 1,76 per inwoner. Ten opzichte van de programmabegroting 2019 is de bijdrage toegenomen, de reden hiervoor is dat de gehanteerde inwonersaantallen zijn toegenomen, de bijdrage per inwoner is daarentegen niet geïndexeerd.

Voor de coördinatie van de projecten Slappe Bodem ontvangt de Regio Midden-Holland in 2020 een bijdrage van in totaal € 22.500,- die gebruikt wordt voor de dekking van de directe en indirecte kosten die betrekking hebben op de programma's van de Regio Midden-Holland.

De begroting 2020 is mede met bovengenoemde bijdragen sluitend.

4 Paragrafen

Artikel 26 van het BBV schrijft voor dat het volgende zevental paragrafen wordt opgenomen in de programmabegroting.

4.1 Lokale heffingen

De paragraaf betreffende de lokale heffingen is voor het Regio Midden-Holland niet van toepassing. De inwonerbijdragen die de deelnemende gemeenten betalen, kan als algemeen dekkingsmiddel beschouwd worden.

4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing dient te omvatten:

- Een inventarisatie van de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover Regio Midden-Holland beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken;
- Een inventarisatie van de risico's, waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Hierbij dient bijvoorbeeld te worden gedacht aan risico's in het kader van organisatieontwikkelingen, rechtmatigheid, garantieverplichtingen, voldoen aan formele voorschriften met betrekking tot de uitvoering van regelingen door Regio Midden-Holland;
- Het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's en de realisatie daarvan.

Weerstandsvermogen:

Bij het weerstandsvermogen gaat het om de mate waarin Regio Midden-Holland in staat is middelen vrij te maken om substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat dit betekent dat het beleid veranderd moet worden. Een buffer is daarom wenselijk. Bij het weerstandsvermogen gaat het dus om de robuustheid van de begroting.

In de regeling voor Regio Midden-Holland is bepaald dat de kosten, die niet uit andere inkomsten kunnen worden gedekt, ten laste van de deelnemende gemeente komen. Dat impliceert dat de financiële gevolgen van risico's, die niet binnen de begroting van Regio Midden-Holland kunnen worden opgevangen, uiteindelijk ten laste van de vijf deelnemende gemeenten zullen worden gebracht. Deze bepaling zou tot de opvatting kunnen leiden, dat het voor Regio Midden-Holland niet nodig is om over weerstandscapaciteit te beschikken. Daartegen staan de volgende argumenten:

- Regio Midden-Holland is zelfstandig rechtspersoon met eigen bevoegdheden en verantwoordelijkheden.
- Het is onwerkbaar voor Regio Midden-Holland (en voor de gemeenten) als Regio Midden-Holland zich voor iedere tegenvaller tot de gemeenten moet wenden, met het verzoek om een (incidentele of structurele) verhoging van de bijdrage.

Het is kortom uit financieel, bestuurlijk en organisatorisch oogpunt van belang en gewenst dat Regio Midden-Holland de beschikking heeft over een weerstandsvermogen van voldoende omvang. In dit licht is al eerder in het Algemeen Bestuur de afspraak gemaakt dat Regio Midden-Holland dient te beschikken over een algemene reserve met een omvang van € 100.000,-.

De werkelijk beschikbare weerstandscapaciteit:

Wanneer een risico zich voordoet, welke niet kan worden opgevangen in de reguliere exploitatie, zal in eerste instantie een beroep gedaan worden op de weerstandscapaciteit.

Tot de aanwezige weerstandscapaciteit kunnen worden gerekend (in volgorde van aanspreken bij het voordoen van een risico):

- Algemene reserve
- Verhoging inwonerbijdrage
- Verzilveren eventuele stille reserves

In de navolgende tabel is een overzicht van de reserves opgenomen die tot de weerstandscapaciteit worden gerekend. Bij de bepaling van de omvang van de aanwezige weerstandscapaciteit worden de onbenutte capaciteit en stille reserves in eerste instantie niet meegerekend.

De hoogte van de weerstandscapaciteit op basis van de geprognosticeerde stand per 1 januari 2020 is als volgt:

Vrij aanwendbare reserves behorend tot weerstandscapaciteit	Bedrag in €
Algemene reserve	100.000
Totaal weerstandscapaciteit	100.000

De gekwantificeerde risico's dienen op de weerstandscapaciteit in mindering te worden gebracht. Hoewel de risico's in de risicoparagraaf niet zijn gekwantificeerd, lijkt dat deel van de weerstandscapaciteit dat gevormd wordt door de algemene reserves, voornamelijk niet toereikend te zijn. Bij het optreden van negatieve gevolgen van risico's zullen aanvullende maatregelen genomen moeten worden.

De risico's:

De risico's en onzekerheden waarmee Regio Midden-Holland wordt geconfronteerd, kunnen van invloed zijn op de financiële positie. Zowel positief als negatief. Op dit moment worden de volgende risico's onderkend:

Financiële dekking kosten Regio Midden-Holland

De dekking van door het algemeen bestuur vastgestelde uitgangspunten is gebaseerd op een gemiddelde inwonersbijdrage van € 1,76 per inwoner. De toekomst zal bepalen of een bijdrage van € 1,76 per inwoner voldoende is om de gewenste activiteiten door Regio Midden-Holland te kunnen laten uitvoeren. Bij een tekort aan middelen bestaat het risico dat de inwonersbijdrage in de toekomst verhoogd dient te worden.

Projecten

Bij projecten van bijvoorbeeld provincie en ministerie is vaak sprake van cofinanciering. Bij de start van projecten, waar bestuurlijk al toe is besloten, blijkt de financiering nog niet altijd volledig gegarandeerd. Daarnaast is het niet altijd zeker dat de aangekondigde of toegezegde betalingen werkelijk worden voldaan, bijvoorbeeld omdat in latere fasen allerlei voorwaarden en eisen worden gesteld. Daardoor bestaat het risico dat dergelijke projecten uiteindelijk met een negatief saldo moeten worden afgesloten.

Beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's en de realisatie daarvan:

Dit beleid is in het kader van het BBV opnieuw geformuleerd. Belangrijke delen van dit beleid zijn beschreven in de nota reserves en voorzieningen waarvan is bepaald dat deze eens per 4 jaar moet worden geactualiseerd. In juli 2016 is een geactualiseerde nota in het Algemeen Bestuur vastgesteld.

Kengetallen

Voor het eerst in de begroting moeten op grond van een nieuwe ministeriële regeling de volgende financiële kengetallen weergegeven worden.

Kengetallen:	Verloop van de kengetallen		
	Verslag 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
netto schuldquote	-79,6%	-90,2%	-74,9%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-79,6%	-90,2%	-74,9%
solvabiliteitsrisico	59,0%	35,2%	37,2%
structurele exploitatieruimte	12,8%	0,0%	0,0%
grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Kengetallen:	Verloop van de kengetallen		
	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
netto schuldquote	-76,6%	-75,0%	-75,0%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-76,6%	-75,0%	-75,0%
solvabiliteitsrisico	36,9%	36,5%	36,5%
structurele exploitatieruimte	0,0%	0,0%	0,0%
grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de medeoverheid ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie van in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. De netto schuldquote is voor de begroting 2018 berekend op basis van de in de Staatscourant, nummer 20619 (jaargang 2015), voorgeschreven richtlijn. In deze richtlijn staat beschreven dat voor de raming van de begrote cijfers gebruikt gemaakt dient te worden van het gemiddelde van de drie laatst beschikbare jaarrekeningen. Omdat Regio Midden-Holland vanaf de jaarrekening 2015 geen vaste schulden op de balans heeft staan, is het kengetal "netto schuldquote" vanaf het begrotingsjaar 2019 negatief.

Het corrigeren voor alle verstrekte leningen wijzigt de netto schuldquote niet. De Regio Midden-Holland verstrekt immers geen leningen.

Solvabiliteit gaat over de vraag of een organisatie in staat is om aan alle financiële verplichtingen te voldoen. De begrote solvabiliteitsratio 2019 – 2023 schommelt tussen 35,2 en op 37,2%. Regio Midden-Holland is in staat aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

De structurele exploitatieruimte is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een organisatie heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele

daling van de lasten daarvoor nodig is. Uit de resultaten blijkt dat de structurele baten en lasten van de Regio Midden-Holland gelijk zijn, hetgeen een financieel gezonde situatie weergeeft.

De kengetallen voor de grondexploitatie en de belastingcapaciteit zijn niet van toepassing op de Regio Midden-Holland.

4.3 Onderhoud kapitaalgoederen

In deze paragraaf dient inzicht te worden gegeven in de realisatie van het beleid ten aanzien van het onderhoud van kapitaalgoederen en de daaruit voortvloeiende financiële consequenties ten opzichte van de begroting. Het gaat hierbij tevens om het verlangde onderhoudsniveau, de (lange termijn) onderhoudsplanning voor alle belangrijke activa en het voorzieningsbeleid terzake.

Sinds de in 2015 overgedragen kapitaalgoederen aan de Omgevingsdienst Midden-Holland heeft Regio Midden-Holland geen kapitaalgoederen in bezit en is de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen voor Regio Midden-Holland niet van toepassing.

4.4 Financiering

In deze paragraaf dient de realisatie van de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille te worden opgenomen.

In de vergadering van het Algemeen Bestuur van 6 juli 2016 is een herzien Treasurystatuut vastgesteld. In dit statuut wordt de beleidsmatige infrastructuur van de treasuryfunctie vastgelegd in de vorm van uitgangspunten, doelstellingen, richtlijnen en limieten. Het statuut maakt een objectieve en transparante verantwoording vooraf en achteraf mogelijk. Jaarlijks wordt zowel in de begroting als in de jaarrekening een treasuryparagraaf opgenomen. In deze paragraaf worden de specifieke beleidsvoornemens respectievelijk de uitvoering van het beleid op het gebied van de treasury vastgelegd.

In het kort wordt de huidige situatie weergegeven met betrekking tot een aantal aandachtspunten:

Financieringspositie

De financieringspositie wordt als volgt weergegeven (bedragen x € 1.000):

	Begroting 2019	Begroting 2020
Boekwaarde vaste activa	0	0
Overige verbonden partijen	<u>0</u>	<u>0</u>
Totaal vaste activa	<u>0</u>	<u>0</u>

Deze boekwaarde wordt gefinancierd met:

Langlopende schulden	0	0
Eigen vermogen	428	430
Voorzieningen	<u>0</u>	<u>0</u>
Totaal financiering	<u>428</u>	<u>430</u>
Financieringsoverschot	<u>428</u>	<u>430</u>
Toename financieringsoverschot	<u>2</u>	

Voor 2019 was nog een financieringsoverschot geraamd van € 428.000. Voor 2020 neemt het financieringsoverschot toe naar € 430.000.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft aan in welke mate in de financiering van investeringen mag worden voorzien in de vorm van kortlopende middelen. Volgens de wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO) bedraagt de kasgeldlimiet 8,2 % van het totaal van (bruto) begroting ad € 926.238,- oftewel € 75.951,-

De confrontatie van de kasgeldlimiet aan de netto vlottende schuld vindt per kwartaal plaats.

Renterisicobeheer

Aangezien Regio Midden-Holland geen langlopende financiering heeft, is er geen renterisico en is de toetsing overbodig.

Geldstromenbeheer

De kosten van het geldstromenbeheer is beperkt doordat gebruik wordt gemaakt van het “pakket geïntegreerde dienstverlening” van de BNG Bank. Het betalingsverkeer is zoveel mogelijk uitgevoerd door de BNG. Medio december 2013 heeft de overheid het schatkistbankieren voor o.a. de gemeenschappelijke regelingen verplicht gesteld en is er een bankrekening door het Ministerie van Financien beschikbaar gesteld. Regio Midden-Holland is verplicht om dagelijks het banksaldo dat de € 250.000 overstijgt af te romen naar de schatkistbankierenrekening. Zolang het saldo op de schatkistbankierenrekening toereikend is kan het saldo van de BNG bankrekening aangevuld worden om geplande transacties uit te voeren.

Financiering

Regio Midden-Holland heeft geen financiering.

4.5 Bedrijfsvoering

Regio Midden-Holland heeft zijn bedrijfsvoering met betrekking tot de financiën en het beheer digitale omgeving ondergebracht bij de Omgevingsdienst Midden-Holland. De afdeling financiën zal het beheer van de financiële administratie en de P&C cyclus in 2020 voor de Regio Midden-Holland uitvoeren. Het restant van de bedrijfsvoering zoals huisvesting en facilitaire zaken is ondergebracht bij de deelnemende gemeenten die verbonden zijn aan de gemeenschappelijke regeling Regio Midden-Holland.

De paragraaf bedrijfsvoering dient inzicht te geven in de stand van zaken en de realisatie van de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering.

Hierbij gaat het om de volgende onderwerpen:

Financieel beheer en Administratieve organisatie:

Bij de vaststelling van de Financiële Verordening artikel 212 Gemeentewet en Controle verordening artikel 213 Gemeentewet is bepaald wanneer afzonderlijke nota's moeten worden geactualiseerd:

reserves en voorzieningen	iedere 4 jaar;
tarieven	op verzoek van Algemeen Bestuur;
weerstandvermogen en risicomangement	iedere 4 jaar;
onderhoud kapitaalgoederen en gebouwen	iedere 4 jaar;
bedrijfsvoering	iedere 4 jaar.

Huisvesting en overige facilitaire onderwerpen:

De huisvesting van Regio Midden-Holland wordt gefaciliteerd door de deelnemende gemeenten die verbonden zijn aan de gemeenschappelijke regeling Regio Midden-Holland. De dienstverlening op het gebied van financiën en beheer digitale omgeving is ondergebracht bij de Omgevingsdienst Midden-Holland.

4.6 Verbonden partijen

Regio Midden-Holland heeft geen verbonden partijen (een privaat- dan wel publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeenschappelijke regeling een bestuurlijk én een financieel belang heeft).

4.7 Grondbeleid

De verplichte paragraaf Grondbeleid is niet van toepassing voor Regio Midden-Holland.

5 Vaststelling Begroting van Baten en Lasten 2020 – 2023

Het Algemeen Bestuur van Regio Midden-Holland,
gezien het voorstel van het Dagelijks bestuur van 10 april 2019,
gezien de toezending van de ontwerpbegroting aan de raden van de deelnemende gemeenten, acht
weken voor vaststelling in het Algemeen Bestuur,

BESLUIT:

De programmabegroting van baten en lasten voor de jaren 2020 – 2023 vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van het Algemeen Bestuur op 3 juli 2019.

De secretaris,

De voorzitter,

mr. drs. H.E. Postema

M. Salet

Bijlagen

Bijlage 1: Inwonersbijdrage

Gemeente	Aantal inwoners per 1-1-2018 CBS	Prognose bijdrage 2020
<i>bijdrage per inwoner</i>		€ 1,76
Bodegraven-Reeuwijk	33.948	€ 59.748
Gouda	72.700	€ 127.952
Krimpenerwaard	55.644	€ 97.933
Waddinxveen	27.578	€ 48.537
Zuidplas	41.882	€ 73.712
Totalen	231.752	€ 407.884

Bijlage 2: Overzicht taakvelden

Taakveld	Omschrijving	Programma	Begroting 2020		Begroting 2021		Begroting 2022		Begroting 2023	
			Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
0.1	Bestuur	Regio Midden-Holland	€ 832.465,63	€ -832.465,63	€ 832.465,63	€ -832.465,63	€ 832.465,63	€ -832.465,63	€ 832.465,63	€ -832.465,63
0.4	Overhead	Overhead	€ 93.771,89	€ -93.771,89	€ 93.771,89	€ -93.771,89	€ 93.771,89	€ -93.771,89	€ 93.771,89	€ -93.771,89
Totaal taakvelden			€ 926.237,52	€ -926.237,52	€ 926.237,52	€ -926.237,52	€ 926.237,52	€ -926.237,52	€ 926.237,52	€ -926.237,52